

RAADSINFORMATIEBRIEF

16R.00700

Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 8 november 2016
Portefeuillehouder(s) : wethouder Haring, wethouder Koster
Portefeuille(s) : Onderwijs, sociaal domein (PWI)
Contactpersoon : G. Kraaijkamp
Tel.nr. : 0620094919
E-mailadres : kraaijkamp.g@woerden.nl

16R.00700

Onderwerp:

Evaluatie en voortzetting project Jongeren Onderwijs Werk(t) JOW!

Kennisnemen van:

Het evaluatierapport betreffende het project Jongeren Onderwijs Werk(t) JOW! en de besluitvorming door het college naar aanleiding van de bespreking van het rapport in het bestuurlijk overleg RBL op 27 oktober 2016.

Inleiding:

Bij het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) waarin ook de RMC-functie van de subregio Noordwest is opgenomen¹, is ruim een jaar geleden het project JOW! gestart. Dit naar aanleiding van de komst van de Participatiewet waarin is bepaald dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de begeleiding van jongeren die niet zelfstandig in staat zijn door middel van betaald werk in hun levensonderhoud te voorzien. Bijvoorbeeld omdat zij geen startkwalificatie hebben kunnen behalen en/of omdat zij arbeidsbeperkt zijn. Voorheen kregen deze jongeren een Wajong-uitkering en werden zij begeleid door het UWV. Tegenwoordig krijgen zij (eventueel) een bijstandsuitkering en is de gemeente verantwoordelijk voor de begeleiding naar zo passend mogelijk werk of een vorm van dagbesteding. JOW! (dat wil zeggen het RMC) beschikt over de relevante gegevens, stelt vast op welke wijze de jongere het meest is geholpen, draagt de jongeren over aan de meest geëigende instantie en monitort het traject dat de jongere doorloopt.

De gemeente Stichtse Vecht heeft er voor gekozen niet aan het project deel te nemen omdat dit niet past in de inrichting van het sociaal domein in de gemeente. De kosten van het project zijn tot nu toe gedekt uit de reserve RBL.

Bij de start van het project is afgesproken een (tussen)evaluatie te laten plaatsvinden in oktober 2016. In dat kader is een externe (Selle van der Woude) gevraagd onderzoek te doen. Hij heeft relevante landelijke en regionale ontwikkelingen op een rij gezet en een groot aantal betrokken instanties en personen over het project JOW! gesproken. Zijn rapport is als bijlage bij deze Rib toegevoegd.

Op basis van de uitgevoerde evaluatie is in het bestuurlijk overleg RBL over de voortzetting van JOW! gesproken. In het overleg op 27 oktober jl. is besloten de colleges van de deelnemende gemeenten voor te stellen het project één jaar te continueren en in dat jaar een proces op gang te brengen dat leidt tot nadere besluitvorming omtrent de positionering en de inhoud van JOW!

---

¹ De RMC-functie staat voor Regionaal Meld en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters. Daar wordt uitval uit school zonder dat een startkwalificatie is gehaald, gemonitord. De subregio Noordwest bestaat uit de gemeenten Stichtse Vecht, De Ronde Venen, Montfoort, Oudewater en Woerden

---

Kernboodschap:

Het college heeft kennis genomen van het evaluatierapport en de bespreking daarvan in het bestuurlijk overleg RBL. Op basis daarvan heeft het college besloten de voortzetting van het project JOW! mogelijk te maken en daarnaast middelen ter beschikking te stellen voor een aanvullend proces om draagvlak en werkwijze verder te ontwikkelen. Met de voortzetting van het project is wat betreft Woerden € 35.200,= gemoeid. Daarmee is in de begroting 2017 rekening gehouden. De kosten van externe begeleiding bij het aanvullend proces (voor Woerden € 4.350,=) worden gedekt uit het gemeentelijk Participatiebudget.

Het college vindt het van groot belang dat inspanningen worden verricht om deze jongeren te ondersteunen bij hun participatie in de samenleving. Zij bevinden zich in een kwetsbare positie waardoor zij hun talenten moeilijk kunnen ontwikkelen en inzetten als zij daarbij geen ondersteuning krijgen. Dat kan leiden tot langdurige afhankelijkheid van een uitkering en tot sociaal isolement. Het project JOW! heeft een werkwijze die vertrekt vanuit de jongere. Zijn/haar mogelijkheden en ambitie zijn leidend. Als onderwijs nog tot de mogelijkheden behoort wordt daarop ingezet, als een vorm van betaald werk voor de hand ligt wordt daarbij ondersteuning gezocht en als zorg noodzakelijk is wordt daarnaar doorverwezen. JOW! blijft vervolgens monitoren hoe het traject verloopt en ondersteunt indien nodig.

Het project JOW! staat niet op zichzelf. De raad is eerder geïnformeerd over de regionale afspraken met betrekking tot de "sluitende aanpak kwetsbare jongeren". In eerste instantie ging het daarbij om jongeren die uitstromen uit het praktijkonderwijs en het speciaal onderwijs. Inmiddels wordt breder gekeken naar de groep jongeren tot 27 jaar die geen startkwalificatie hebben. Regionaal is er afstemming tussen gemeenten, afdelingen werk & inkomen en RMC's over de wijze waarop deze jongeren kunnen worden gevonden, benaderd en begeleid richting aanvullend onderwijs, een vorm van (aangepast) werk en of een zorgtraject waaronder een passende vorm van dagbesteding. Regionaal ontstaat steeds meer verbinding tussen de SchoolWerkt agenda (zie www.schoolwerkt.nl), het Actieplan Jeugdwerkloosheid Midden-Utrecht (www.actieplanjeugdwerkloosheid.nl) en de arbeidsmarktregio Midden Utrecht (de Utrechtse Werktafel). Het project JOW! past naadloos in de regionale aanpak en wordt op onderdelen door andere subregio's als voorbeeld gezien.

Lokaal is het afgelopen jaar gewerkt aan de onderlinge afstemming en samenwerking tussen JOW! en andere onderdelen van het sociaal domein. Voor Woerden gaat het dan om WoerdenWijzer als integrale toegang en Ferm Werk als instantie die inkomensondersteuning biedt en naar (passend) werk kan begeleiden. De uitgevoerde evaluatie wijst uit dat die samenwerking nog beter vorm kan krijgen als wordt gewerkt aan een gezamenlijke integrale visie en werkwijze. Het komend jaar wordt daarop ingezet zodat in oktober 2017 een weloverwogen besluit kan worden genomen over de wijze waarop we deze jongeren het best kunnen ondersteunen.

Vervolg:

Het ligt in de bedoeling het bedoelde proces richting gezamenlijke visie en werkwijze begin 2017 op te starten. Direct na de zomer zal de stand van zaken worden opgemaakt zodat omstreeks oktober 2017 besluitvorming kan plaatsvinden.

Bijlagen:

1. 16.023058 Evaluatierapport JOW! Oktober 2016

De secretaris

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester

V.J.H. Molkenboer

Evaluatie *JOW!*

Eindrapport
11 oktober 2016

In opdracht van
Mevrouw O. Gelauff, Teammanager 2^e lijns publiekscontacten van het sociaal domein
De heer G. Kraaijkamp, beleidsadviseur sociaal domein gemeenten Woerden & Oudewater

SELLE
VAN • DER
WOUDE

www.sellevanderwoude.nl

INHOUD

1	Inleiding	4
2	Praktijkbeschrijving (beknopt)	6
3	Evaluatie	9
	3.1 Resultaatevaluatie: Opbrengsten & Kosten	9
	3.2 Proceसेvaluatie: Bevorderende & belemmerende factoren	11
4	Omgevingsanalyse: landelijk beleid sluitende aanpak kwetsbare jongeren	13
5	Vervolg: kansen & risico's	14
6	Aanbevelingen	15
	6.1 Naar een gezamenlijke opdracht en aanpak	15
	6.2 Ondertussen: geen gat laten vallen	26

BIJLAGEN

I	Praktijkbeschrijving (uitgebreid)	17
II	Casuïstiek	24
III	Scenario's	29
IV	Geïnterviewden	33

1. INLEIDING

Volgens recente analyses van het CBS telde Nederland in 2013 ruim 250.000 jongeren (15-27 jaar) zonder opleiding of werk.¹ De meeste zorgen gaan uit naar de jongeren zonder startkwalificatie, zij hebben een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt komen voor deze doelgroep niet vanzelfsprekend bij elkaar. Deze jongeren zijn daardoor twee keer zo vaak werkloos als jongeren met een startkwalificatie.

De afgelopen jaren hebben onderwijsinstellingen en gemeenten goede resultaten geboekt bij het bestrijden van vroegtijdig schoolverlaten. Veel jongeren tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs hebben verlaten zijn teruggekeerd naar school om hun diploma te behalen. De laatste jaren is echter ook steeds duidelijker geworden dat een deel van de jongeren niet op zijn of haar plek is in een voornamelijk schoolse omgeving. Voor hen is werken, waar mogelijk gecombineerd met leren, een beter alternatief.

Daarnaast wijzen de cijfers van CBS uit dat ook veel 23-27 jarigen geen werk of opleiding hebben, en ook geen startkwalificatie. Velen van hen doen een beroep op een uitkering. Maar een groot deel ook niet; zij zijn daarmee buiten beeld voor ondersteuning naar werk of opleiding. Recent onderzoek heeft uitgewezen dat veel van deze 23-plussers onvoldoende perspectief op verbetering van hun situatie hebben.² Betrokkenen wijzen op het risico dat grote groepen maatschappelijk 'afhaken'.

In de ideeën die er leven over een sluitende aanpak voor deze en andere kwetsbare jongeren, speelt de RMC-functie (ondergebracht bij het RBL) een belangrijke rol. Dit vanuit de gedachte dat het RBL veel van deze jongeren reeds in beeld heeft, al veel contacten heeft met relevante (onderwijs-)instellingen en over expertise beschikt met betrekking tot het tegengaan van voortijdig schoolverlaten en het begeleiden van deze jongeren in (maatwerk)trajecten.

Op 17 september 2015 heeft het bestuur RBL Utrecht Noordwest besloten een project te starten waarbij de taken van het RBL worden uitgebreid ten behoeve van een sluitende aanpak kwetsbare jongeren.³ Dit project, Jongeren Onderwijs Werk(t)! *JOW!* – heeft het doel om jongeren in de leeftijd van 16 tot 27 jaar perspectief te bieden in de richting van vervolgonderwijs, (aangepast) betaald werk of dagbesteding. Uitgangspunt is dat jongeren zoveel als mogelijk meedoen in de samenleving, bij voorkeur in betaald werk. Waar mogelijk wordt allereerst ingezet op het behalen van een startkwalificatie.⁴

Er is voor gekozen deze uitbreiding van de RMC-functie gefaseerd te realiseren, en te beginnen met het volgen en waar nodig begeleiden naar onderwijs, werk of dagbesteding van leerlingen die uitstromen vanuit het vso en pro. Vervolgens zou *JOW!*, zo was de gedachte bij aanvang, zich dan ook moeten gaan richten op alle jongeren in een kwetsbare positie, onder wie ook de 23-plussers.

Het project is feitelijk gestart per 1 november 2015. Afgesproken is na een jaar de opbrengsten en werking van *JOW!* te evalueren, en op grond van deze evaluatie en een analyse van de dan geldende situatie, te besluiten over wel/niet continueren van *JOW* en zo ja op welke wijze. Deze besluitvorming zou plaats moeten vinden in het bestuurlijk overleg RBL van eind oktober 2016.

---

¹ CBS (2016), Factsheet Jongeren buiten beeld 2013.

² Eimers, Keppels & Van der Woude (2016), *Perspectief 23-plus, Onderzoek naar de kansen voor 23-plussers*.

³ De gemeente Stichtse Vecht neemt niet deel aan het project. Stichtse Vecht kiest voor W&I als aanspreekpunt voor de scholen.

⁴ Projectplan *JOW!*, april 2015.

Het volgen en begeleiden van schoolverlaters vanuit het pro en vso is geen eenvoudige opgave gebleken; in de uitvoering van het project is men geconfronteerd met de nodige belemmeringen. Duidelijk is geworden dat een succesvolle aanpak een gezamenlijke inspanning van verschillende partijen vanuit werk, onderwijs en zorg vraagt; achteraf constateren we dat er bij aanvang van het project onvoldoende sprake is geweest van een dergelijk gezamenlijk commitment, een gezamenlijke ambitie, visie en aanpak.

Dat de opgave van *JOW!* niet eenvoudig gebleken is, laat onverlet dat *JOW!* - in samenwerking met de andere partijen – van waarde heeft kunnen zijn voor verschillende jongeren uit de regio; zij zijn succesvol begeleid richting onderwijs, werk of zorg. Het zijn deze voorbeelden die maken dat opdrachtgever overtuigd is van het belang van een sluitende aanpak, en de toegevoegde waarde van de RMC-functie/*JOW!* daarin. Wel moet en kan het beter: nodig is (onder meer) een meer integrale aanpak. Dat vraagt om een gezamenlijke visie en aanpak van betrokken partijen. Opdrachtgever neemt daarin graag het voortouw.

Opdrachtgever heeft Selle van der Woude verzocht een evaluatie uit te voeren naar de opbrengsten en werking van *JOW!* in het eerste jaar, alsmede tot aanbevelingen te komen over hoe met betrokken partijen vanuit de andere domeinen tot een gezamenlijke visie en aanpak te komen.

De voorliggende gespreksnotitie is het resultaat van de gesprekken die gevoerd zijn met betrokkenen vanuit de verschillende perspectieven: *JOW!*/RBL, scholen (vso en pro), beleid gemeenten (RMC/W&I/Sociaal Domein), Ferm Werk⁵ en de sociale teams (zie bijlage IV) voor een overzicht van de geïnterviewden). Langs deze weg willen we iedereen die aan deze interviews mee gewerkt heeft van harte bedanken.

---

⁵ Ferm Werk is de uitvoerder Werk & Inkomen voor gemeenten Woerden, Oudewater en Montfoort.

2. PRAKTIJKBESCHRIJVING

Er bestaat veel onduidelijkheid rondom JOW!. Ook daarom starten we deze rapportage met een beknopte beschrijving van wat JOW! inhoudt. We beschrijven wat in de documenten en de interviews gezegd is in antwoord op vragen als: *Wat willen jullie met JOW! bereiken? Welke doelen zijn geformuleerd? Op welke jongeren richt JOW! zich (en op wie niet)? Welk probleem willen jullie met JOW! oplossen? Wat houdt de aanpak in? Welke activiteiten? Welke partijen zijn betrokken, en wat is hun rol? Hoever strekt de betrokkenheid van JOW! bij de jongeren? Wat is de onderliggende theorie: waarom zou deze aanpak moeten werken (Wat zijn de werkzame bestanddelen van de aanpak?)?*⁶ In dit hoofdstuk beschrijven we zoveel als mogelijk de ‘werkelijke’ praktijk, niet de praktijk zoals die bijvoorbeeld in een projectplan beoogd is geweest.

Zoals gezegd, dit hoofdstuk betreft een beknopte beschrijving. In bijlage I treft u een meer uitgebreide praktijkbeschrijving, waarin we bijvoorbeeld nader ingaan op de probleemanalyse en aanpak. Verder presenteren we in bijlage II een aantal casussen, om meer beeld en gevoel te geven bij de betrokkenheid van JOW!. Soms vraagt het een flinke inzet vanuit JOW!, soms volstaat een klein duwtje.

PRAKTIJKBESCHRIJVING

Gemeenten hebben nieuwe taken/verantwoordelijkheden gekregen in de ondersteuning van kwetsbare jongeren. Met betrokken partijen hebben gemeenten reeds de nodige afspraken gemaakt. Belangrijk voor het toekomstperspectief van deze jongeren, maar, zo leert de praktijk, nog niet afdoende. In de interviews zijn verschillende voorbeelden de revue gepasseerd van kwetsbare jongeren die niet meedoen in de maatschappij: zij hebben geen werk, volgen geen opleiding, hebben veelal geen startkwalificatie. Een deel hangt rond op straat, veroorzaakt overlast. Zorgen leven er omtrent hun toekomstperspectief en hun afhankelijkheid van ondersteuning. Een deel is geholpen met een klein duwtje in de rug, een deel heeft meer en/of iets anders nodig dan het bestaande aanbod om hun perspectief te verbeteren.

De groep jongeren naar wie de zorgen uitgaan is groter dan de groep leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs (vso) en praktijkonderwijs (pro), naar wie de aandacht vaak uitgaat. Het kan ook gaan om jongeren aan de onderkant van het vmbo, die niet door (kunnen) stromen naar het mbo. Of om entree jongeren, die niet naar niveau 2 kunnen doorstromen en op zoek moeten naar werk.⁷ Maar ook om jongeren met beperkingen binnen het mbo, hbo of wo, die er ten dele nog wel in slagen hun opleiding af te ronden maar er zonder hulp niet in slagen werk te vinden. En/of te behouden.

Verschillende verklaringen zijn aangedragen voor het gegeven dat een deel van deze jongeren geen werk of opleiding heeft, en mogelijk thuis op de bank zit. Zo doen de jongeren zelf, en hun ouders, geen beroep op ondersteuning en worden ze ook niet actief benaderd met een aanbod voor ondersteuning. Jongeren die wel een aanbod voor ondersteuning krijgen, pakken die handschoen lang niet altijd op. Zij zijn hier ook niet altijd toe verplicht. Wanneer jongeren of hun ouders wel zelf een beroep op ondersteuning doen, lopen ze soms vast in de voor hen ingewikkelde procedures, of er komt geen goede samenwerking met professionals tot stand. Ook de samenwerking tussen de verschillende professionals die bij een jongere betrokken zijn laat nogal eens te wensen over. Ook is er, aldus sommigen, voor een deel van deze kwetsbare jongeren geen

⁶ Deze vragen zijn ontleend aan de (wetenschappelijk onderbouwde) formats voor praktijkbeschrijvingen, zoals die onder meer gebruikt worden ten behoeve van de website ‘Interventies naar werk’.

⁷ De entree-opleidingen binnen het mbo zijn in de plaats gekomen voor de mbo niveau 1 en AKA opleidingen. Insteek is dat jongeren via deze entree opleiding door kunnen stromen naar niveau 2. Niveau 2 is echter niet drempelloos. Zij die niet door kunnen stromen naar niveau stromen uit naar arbeid.

passend aanbod aan ondersteuning. Zo is een deel van deze jongeren niet op hun plek in het schoolse systeem (of worden daar niet toegelaten), zij hebben een alternatieve opleidingsroute naar werk nodig, met een ander pedagogisch klimaat. Soms is passende ondersteuning wel mogelijk, maar krijgen de jongeren deze ondersteuning niet omdat zij volgens het gemeentelijk beleid daar geen recht op hebben. Soms laten instanties 'gewoon' steken vallen: ze bieden niet de ondersteuning die ze wel zouden moeten bieden. En worden hier niet op aangesproken, of zijn hier slecht op aanspreekbaar. Verder speelt aldus verschillende betrokkenen nog een belangrijke rol dat veel instanties (zoals uitvoeringsorganisaties W&I en sociale teams) de handen nog vol hebben aan het vorm en inhoud geven aan hun nieuwe taken; de focus ligt daarmee nog erg op de uitvoering van de eigen taak; er is nog weinig ruimte voor integrale, domeinoverstijgende blik/aanpak. Daar waar er wel ruimte ontstaat is men vaak nog erg zoekende.

Ook dat maakt dat jongeren momenteel nogal eens tussen wal en schip belanden. JOW! heeft hierin verschil willen maken. JOW heeft zich in het eerste jaar gericht op de uitstroom vanuit het vso en pro. Momenteel wordt een begin gemaakt met het oppakken van pro en vso leerlingen die eerder uitstroomden, en nu zonder werk of opleiding zijn en mogelijk thuis op de bank zitten. De ambitie is om uiteindelijk alle kwetsbare jongeren van 16 tot 27 jaar te monitoren en waar nodig weer perspectief te bieden.

Het doel van JOW! is deze kwetsbare jongeren perspectief te bieden in de richting van vervolgonderwijs, (aangepast) betaald werk, dagbesteding en/of een zorgtraject. De aanpak van JOW! moet zo bijdragen aan een sluitende aanpak kwetsbare jongeren, met als beoogd effect dat deze jongeren zoveel als mogelijk meedoen in de samenleving. Simpel gesteld: geen jongere op de bank.

JOW! heeft voor het eerste jaar een tweetal specifieke doelstellingen mee gekregen:

1. Uitstroom vso en pro in beeld brengen en houden (monitoren); hierover afspraken maken met betrokken partijen; wanneer de jongeren (dreigen) op de bank (te) belanden in gesprek gaan en waar nodig warm overdragen naar instanties die aan zet zijn (onderwijs, werk, dagbesteding, zorg). Volgen wat het resultaat hiervan is en bijsturen waar nodig.
2. Kennis opdoen over relevante regelgeving, voorzieningen, en dergelijke en netwerk opbouwen binnen onderwijs, werk en zorg; komen tot een sociale kaart van de partijen die bij kunnen dragen aan het verbeteren van het perspectief van deze jongeren.

De aanpak van JOW! valt uiteen in twee kernactiviteiten: monitoring en vervolgcacties. Met de grotere vso en pro scholen uit de RMC-regio Utrecht is afgesproken dat zij leerlingen bij JOW! voordragen, (alleen) wanneer zij zorgen hebben over het perspectief van de leerling na het verlaten van school. Veel voorkomende casussen zijn bijvoorbeeld:

- Aan het einde van de stage blijkt de werkgever toch niet bereid een dienstverband aan te bieden en moet er alsnog een andere werkplek gevonden worden;
- Het organiseren van een passende plek binnen de dagbesteding komt niet rond; problemen rond afgifte indicatie, kwesties rond vervoer, etc..

JOW! stelt vervolgens vast wat er nodig is om deze jongeren weer perspectief te bieden, en welke partij aan zet is, in staat is om de jongere verder te helpen. Grosso modo bestaan de activiteiten van JOW! vervolgens uit:

- Adviseren over welke stappen de jongeren/ouders/scholen zelf kunnen zetten;
- Toeiden van de jongere naar de partij die aan zet is, in staat is de jongere verder te helpen. Dit kan inhouden: het lijntje leggen, vooroverleg met de betreffende instantie, meegaan met de jongere naar het eerste gesprek, e.d. Wanneer bijvoorbeeld een partij als Ferm Werk met de jongere aan de slag gaat, is dat voor JOW! in principe het moment om weer een stap terug te doen, en zich te beperken tot de monitoring.
- In geval van vastgelopen situaties probeert JOW! een doorbraak te realiseren. Dit kan inhouden: overleg met de betreffende instantie, aanspreken op hun verantwoordelijkheid,

zoeken naar oplossingen, inschakelen van andere partijen, etc. JOW! zet pas weer een stap terug als de verantwoordelijke partij het echt opgepakt en opgelost heeft.

Belangrijke werkzame bestanddelen in de aanpak van JOW!, aldus JOW! zelf, zijn:

- Het begint met de intentie: niet loslaten totdat het opgepakt/opgelost is.
- Onze opdracht laat het toe te doen wat nodig is, we zijn daarin niet begrensd zoals veel andere organisaties dat wel zijn.
- Respect voor de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van collega professionals in combinatie met een zekere mate van professioneel wantrouwen.
- Overzicht en doorzicht in het veld; weten wat er aan aanbod is.
- Groot netwerk: korte lijnen met een groot aantal betrokken partijen.
- Ook richting jongeren en ouders stelt JOW! zich vrij stevig op. Op grond van het wettelijk kader vanuit de reguliere taken heeft het RBL/RMC ook een zeker gezag richting jongeren/ouders.
- Kennis van de mogelijke beren op de weg; dat stelt JOW! in staat te anticiperen.

Een belangrijk werkzaam bestanddeel voor de vervolgstap (oud leerlingen vso en pro die op de bank zitten benaderen) is dat het RMC als enige partij beschikt over de noodzakelijke informatie over de positie van alle jongeren tot 23 jaar. JOW! is niet afhankelijk van signalen vanuit de omgeving van de jongeren zelf. Ook stelt deze informatie JOW! in staat te monitoren wat het resultaat is van de inzet van verantwoordelijke partijen.

3. EVALUATIE

De evaluatie valt uiteen in twee delen: een resultaatevaluatie en een procesevaluatie.

In de resultaatevaluatie (paragraaf 3.1) onderzoeken we of de resultaatdoelstellingen gerealiseerd zijn, of niet. We beantwoorden vragen als: Zijn de beoogde doelstellingen gerealiseerd? Zijn er andere dan de beoogde effecten opgetreden? En wat zijn de kosten van JOW!? Hoe verhouden de opbrengsten en kosten zich tot elkaar?

In de procesevaluatie (paragraaf 3.2) richten we ons vooral op de vraag wat we van het eerste jaar kunnen leren als het gaat om een sluitende aanpak kwetsbare jongeren. Wat heeft goed gewerkt? En wat niet? Tegen welke hobbels en knelpunten is men aangelopen? Ook bespreken we hoe andere partijen naar JOW! kijken: waar ze enthousiast/positief over zijn. En waar zijn ze wellicht kritisch over?

3.1 RESULTAATEVALUATIE: OPBRENGSTEN & KOSTEN

In het projectplan zijn de volgende resultaatdoelstellingen opgenomen:

Resultaat	Prestatie-indicator (wat wordt gemeten)	Streefwaarde
Een optimaal beeld van de uitstroom uit het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs	Afspraken met alle onderwijsinstellingen (VSO, Pro) met deelnemers uit de gemeenten van de RMC-subregio	90%
Een 'warme' overdracht vanuit het onderwijs en een goede voortgangsregistratie	Gebruik van een eenduidig overdrachtsformulier en afspraken over de procedure van overdracht en monitoring	100%
Monitoring van het vervolgetraject van betrokkenen jongeren totdat zij de leeftijd van 27 jaar hebben bereikt, interventie indien noodzakelijk	Tenminste één keer half jaar wordt van alle bij JOW! geregistreerde jongeren nagegaan of zij in het juiste traject zitten. Indien daar aanleiding voor bestaat wordt de jongere actief benaderd	100%
Jongeren die dat nodig hebben worden actief begeleid naar een traject richting onderwijs, werk en/of zorg	Aantal jongeren dat wordt begeleid, aantal gesprekken dat wordt gevoerd, het resultaat dat dat oplevert	80% van de in aanmerking komende jongeren wordt begeleid naar een traject
Een optimale relatie tussen JOW! en de gemeentelijke instantie op het terrein van Werk & Inkomen	Tenminste één maal per kwartaal is er overleg tussen de gemeentelijke instantie en JOW! over de stand van zaken waarbij ook casuïstiek aan de orde komt	Tenminste één maal per kwartaal met alle relevante gemeentelijke instanties
Een optimale relatie tussen JOW! en de gemeentelijke instantie die functioneert als de toegang tot zorg (waaronder dagbesteding)	Tenminste één maal per kwartaal is er overleg tussen de gemeentelijke instantie en JOW! over de stand van zaken waarbij ook casuïstiek aan de orde komt	Tenminste één maal per kwartaal met alle relevante gemeentelijke instanties
Het realiseren van een groeiend netwerk van instanties (werkgevers, onderwijsinstellingen, zorginstellingen, particulier initiatief, etc.) die jongeren een passend traject kunnen bieden	Het aantal instanties waarmee per deelnemende gemeente een relatie is aangegaan	6 instanties per deelnemende gemeente
Het maken van afspraken met deelnemende gemeenten en anderen over de financiering van individuele trajecten en de procedures die daarbij doorlopen worden	Afspraken over inzet van onderwijsbudgetten, participatiegelden, WMO-budgetten, etc. Afspraken met deelnemende gemeenten over de procedure die daarbij wordt gehanteerd	Heldere afspraken met alle deelnemende gemeenten

In de volgende tabel bespreken we de realisatie van deze doelstellingen:

<i>Resultaatgebied Prestatie-indicator</i>	<i>Realisatie</i>
Uitstroom in beeld. Afspraken met 90% van alle vso en pro scholen met leerlingen uit eigen regio.	Met de grote scholen uit de RMC-regio Utrecht zijn afspraken gemaakt, daarmee is circa 50% van alle eigen leerlingen in beeld. De overige leerlingen zijn in beeld middels de potentiële uitstroomlijst.
Warme overdracht vanuit scholen. Gebruik van het overdrachtsformulier door scholen en een goede voortgangsregistratie.	De meeste meldingen worden telefonisch gedaan. Bij slechts 20% van de meldingen hebben scholen een overdrachtsformulier verzonden. JOW! houdt in een apart spreadsheet de status van de jongeren bij die aangemeld zijn.
Monitoring vervoltraject , totdat ze de leeftijd van 27 jaar bereikt hebben. Tenminste één keer per half jaar wordt van alle bij JOW! geregistreerde jongeren nagegaan of zij in het juiste traject zitten. Interventie indien noodzakelijk.	Bij elke jongere wordt een actie uitgezet voor monitoring een half jaar later. Inzet van JOW! heeft zich echter beperkt tot (recente) uitstroom.
Toeleiding. 80% van de jongeren die behoren tot de doelgroep van JOW! worden door JOW! actief begeleid naar een traject richting onderwijs, werk, dagbesteding en/of zorg.	Alle pro en vso jongeren die aangemeld zijn bij JOW! zijn gemonitord en waar nodig actief begeleid. Ook heeft JOW! zelf pro-actief scholen benaderd; ook de jongeren die hier naar boven kwamen zijn waar nodig actief gemeld. Niet vastgesteld kan worden of daarmee alle pro en vso jongeren die dat nodig hadden, door JOW! begeleid zijn. Vast staat dat er voorbeelden zijn waarin scholen aangaven geen zorgen te hebben, maar waarbij de jongeren toch op de bank belanden.
Een optimale relatie tussen JOW! en W&I . Tenminste eenmaal per kwartaal overleg incl. casuïstiek.	Ferm Werk: lange tijd verliep het contact zeer moeizaam. Sinds kort is er echter sprake van een goede samenwerking op casuïstiek niveau. Ronde Venen: ook moeizame start, inmiddels goed contact, geen periodiek overleg. UWV: uitwisseling van informatie verloopt goed, geen periodiek overleg.
Een optimale relatie tussen JOW! en WMO/Sociale teams/Zorg/e.d. Tenminste eenmaal per kwartaal overleg incl. casuïstiek.	Overleg op casuïstiek niveau, veelal telefonisch of aan het bureau. Geen periodiek overleg.
Realiseren groeiend netwerk . Per gemeente met 6 instanties een relatie.	Het netwerk groeit; niet verder gekwantificeerd.
Heldere afspraken over inzet van budgetten: onderwijsbudgetten, participatiegelden, WMO-budgetten, etc. Afspraken met deelnemende gemeenten over de procedure die daarbij wordt gehanteerd	Wisselend. Voor Woerden geldt bijvoorbeeld dat er circa 25.000 euro beschikbaar is om individuele trajecten in te zetten (los van Ferm Werk). Denk aan: testen, terugleiding naar school, etc. Het budget is gereserveerd in het gemeentelijk participatiebudget

Wat valt op? Het belangrijkste resultaat is dat JOW! de doelgroep vso en pro volledig in beeld lijkt te hebben. Zeker de scholen die participeren in het convenant/samenwerkingsovereenkomst, lijken JOW! (Saskia) te kunnen vinden; dit wordt bevestigd in de interviews met een drietal scholen. Wel wordt er door scholen nog weinig gebruik gemaakt van het overdrachtsformulier; zij melden vooral telefonisch aan. Daarnaast benadert JOW! zelf scholen pro-actief, op basis van de potentiële uitstroomlijst. In totaal heeft JOW! de situatie van 56 jongeren gemonitord.⁸

⁸ Dit betrof overigens niet alleen uitstromers, in sommige gevallen ook al bankzitters.

Een andere belangrijke conclusie is dat JOW! bij alle jongeren die door scholen aangemeld zijn in actie gekomen is. JOW! heeft zich in het eerste jaar voor in totaal 48 jongeren ingezet om hun perspectief te verbeteren.⁹ Bij sommige van deze jongeren volstonden beperkte en gerichte acties, bij andere jongeren was er meer nodig. Niet in alle geval heeft JOW! het verschil kunnen maken. De casussen in bijlagen 3 geven een beeld van wat het effect van de inzet van JOW! kan zijn. Of JOW! in voldoende gevallen het verschil heeft kunnen maken, en waar hierin verwacht zou mogen worden, kan op basis van de beschikbare gegevens vooralsnog niet beantwoord worden.

Dat JOW! bij alle jongeren die door scholen aangemeld zijn in actie gekomen is, betekent echter niet dat alle jongeren voor wie JOW! iets had kunnen betekenen, bereikt zijn. Met zekerheid kan gesteld worden dat dit niet het geval is. De praktijk heeft uitgewezen dat scholen zich soms onterecht geen zorgen maken over het perspectief van hun leerlingen. Er zijn voorbeelden waarin scholen jongeren niet aangemeld hebben bij JOW!, desgevraagd aangegeven hebben geen zorgen te hebben, maar waarbij de jongeren toch op de bank belanden.

Omdat de inzet van JOW! zich beperkt heeft tot het moment van uitstroom, komen we nog niet toe aan de resultaatdoelstellingen die betrekking hebben op het (blijven) volgen van de oud pro en vso leerlingen. Opmerkelijk is overigens dat een deel van de resultaatdoelstellingen een groter bereik heeft dan de doelgroep en doelstellingen van het eerste jaar, zoals: 'monitoring vervolgtraject tot 27 jaar'.

Kijken we dan naar de kosten van JOW!: Voor het eerste jaar heeft het bestuurlijk overleg RBL vanuit de reserve 80.000 beschikbaar gesteld. SV is voor niet deelname aan JOW! gecompenseerd buiten deze 80.000 om.¹⁰ Met deze middelen is één fte vanuit het RBL vrijgemaakt voor JOW!.

De vraag die regelmatig in de gesprekken opgeworpen wordt, is of met deze capaciteit het mogelijk zal zijn de doelgroep van JOW! te verbreden, zoals bij aanvang beoogd. De vraag stellen, is 'm beantwoorden: breed leeft de overtuiging dat meer inzet nodig is om alle kwetsbare jongeren van 16-27 jaar meer toekomstperspectief te bieden.

3.3 PROCES-EVALUATIE: BEVORDERENDE EN BELEMNERENDE FACTOREN

In de procesevaluatie richten we ons vooral op de vraag wat we van het eerste jaar kunnen leren als het gaat om een sluitende aanpak kwetsbare jongeren. Wat heeft goed gewerkt? En wat niet? Allereerst de bevorderende factoren:

- Dat er jongeren thuis op de bank zitten, moet ten dele gezocht worden in houding en gedrag van de jongeren zelf, en hun ouders, ten dele in de professionele ondersteuning (en vooral het gebrek daaraan). Ten aanzien van houding en gedrag van de jongeren wijst JOW! zelf op het belang van een stevige benadering van de jongeren. Of dit daadwerkelijk een werkzaam bestanddeel is, moet nog blijken wanneer JOW! de pro en vso jongeren die thuis op de bank zitten gaat benaderen. Daarom richten we onze pijlen vooral op wat we in het eerste jaar geleerd hebben over de ondersteuning door professionals vanuit onderwijs, werk, participatie en zorg.
- Het is belangrijk dat scholen vroegtijdig aan de bel trekken wanneer zij verwachten dat er (extra) ondersteuning nodig is voor een succesvolle overgang naar vervolgonderwijs of werk. Dat geeft voldoende tijd om de ondersteuning te organiseren zodat er sprake is van een ononderbroken en begeleide overgang naar vervolgonderwijs of werk (transitiedenken). In het convenant en de samenwerkingsovereenkomst zijn afspraken gemaakt over vroegtijdige

---

⁹ Dit betrof overigens niet alleen uitstromers, in sommige gevallen ook al bankzitters.

¹⁰ Zie memo 'Doorrekening t.b.v. de verdeling van de middelen over de gemeenten project JOW 2016', van de hand van Olga Gelauff, dd. 2 juni 2016.

signalering; de aanpak van JOW! bekrachtigt deze afspraken. Ook het pro-actief benaderen van scholen op basis van de potentiële uitstroomlijst draagt bij aan een ononderbroken en begeleide overgang.

- Wat betreft de professionele ondersteuning wijst de praktijk uit dat instanties soms echt steken laten vallen; vaker is het gebrek aan ondersteuning echter een gevolg van dat partijen, zoals de recent opgerichte sociale (wijk)teams, nog de handen vol hebben aan het vorm en inhoud geven aan hun nieuwe opdracht; een opdracht die ook lang niet altijd toereikend is om deze jongeren echt goed te helpen. Zo hebben instanties zoals Ferm Werk niet de opdracht en capaciteit om werkelijk outreachend te werken. Ook zijn instanties niet altijd goed in staat jongeren goed door te verwijzen, omdat ze nog onvoldoende kennis hebben van het nieuwe veld zoals dat nu aan het ontstaan is. Gegeven deze situatie dragen de volgende bestanddelen van de aanpak van JOW! bij aan het perspectief van deze jongeren:
  - Er leeft breed veel waardering voor de betrokkenheid vanuit JOW! bij de jongeren en haar bevoegdheid om voor deze jongeren het verschil te maken.
  - De integrale opdracht van JOW!, welke toelaat te doen wat nodig is.
  - De tijd en ruimte om zich echt in de situatie te kunnen verdiepen.
  - Overzicht en doorzicht in het veld; weten wat er aan aanbod is.
  - Groot netwerk: korte lijnen met een groot aantal betrokken partijen.
  - Het aanspreken van professionals op hun verantwoordelijkheid.
  - Professioneel wantrouwen: niet loslaten totdat het opgepakt/opgelost is.
  - Kennis van de mogelijke beren op de weg (waar loopt het vaak op vast in bepaalde processen/procedures, wat zijn van die typische grensgebieden waar jongeren gemakkelijk tussen wal en schip belanden); dat stelt JOW! in staat te anticiperen.
- Wellicht de factor die nog het meeste het verschil kan gaan maken voor deze jongeren, is de informatiepositie van JOW! (RBL/RMC). JOW! heeft als enige het totaalbeeld over alle jongeren tot 23 jaar die zonder werk of opleiding zijn.¹¹ JOW! is niet afhankelijk van signalen vanuit de omgeving van de jongeren zelf. Ook stelt deze informatie JOW! in staat te monitoren wat het resultaat is van de inzet van verantwoordelijke partijen.

Tegen welke belemmeringen is men in het project aangelopen?:

- Het project heeft als doel om kwetsbare jongeren perspectief te bieden op onderwijs, werk en/of zorg. Dat vraagt een gezamenlijke inspanning van verschillende partijen vanuit werk, onderwijs en zorg; achteraf constateren we dat er bij aanvang van het project onvoldoende sprake is geweest van een dergelijk gezamenlijk commitment. Het project is vanuit het RBL opgezet; andere partijen zijn hierover geïnformeerd. Er is geen sprake van een gezamenlijke ambitie/opdracht, visie en aanpak waar op teruggevallen kan worden.
- Lang heeft JOW! veel moeite gehad om in contact te komen met Ferm Werk; ook ontving JOW! met regelmaat nul op het rekest bij verzoeken om jongeren ondersteuning bij werk te bieden. Het gevoel overheerste binnen JOW! dat Ferm Werk jongeren zoveel als mogelijk buiten de deur wilde houden. Sinds kort is de samenwerking met Ferm Werk echter sterk verbeterd. Ook wordt vanuit Ferm Werk duidelijk uitgesproken dat alle jongeren die hulp nodig hebben bij het vinden en/of behouden van werk, ondersteuning vanuit Ferm Werk kunnen krijgen.
- Ook met W&I Ronde Venen verliep de samenwerking in eerste instantie moeizaam; ook deze samenwerking is inmiddels verbeterd.
- Voor de verbreding van de RMC-functie heeft het kabinet geen extra budget beschikbaar gesteld; RBL/RMC kampt met capaciteitsproblemen en loopt tegen haar grenzen aan.

---

¹¹ Eén uitzondering: jongeren vanuit vso en pro < 18 jaar die uitstromen richting werk; zij zijn niet meer leerplichtig; JOW! is afhankelijk van scholen voor informatie over deze jongeren.

4. OMGEVINGSANALYSE: LANDELIJK BELEID SLUITENDE AANPAK KWETSBARE JONGEREN

De wereld staat niet stil, en ziet er nu een jaar later alweer anders uit dan bij de start van JOW!. Er is het nodige aan landelijk beleid tot stand gekomen ten aanzien van een sluitende aanpak kwetsbare jongeren en de rol van de RMC-functie daarin. We zetten het op een rijtje:

- Vanuit de verschillende ministeries is er de laatste jaren nadrukkelijk aandacht voor het perspectief van **kwetsbare jongeren**. Gedurende het eerste jaar van JOW! riepen de ministers van OCW en SZW gemeenten op om met partners werkafspraken te maken over een sluitende aanpak kwetsbare jongeren, waarbij de aandacht in het bijzonder uitgaat naar jongeren zonder startkwalificatie. Recent vraagt de minister van SZW expliciet aandacht voor de **onzichtbare jongeren**, de jongeren die niet in beeld zijn voor ondersteuning bij werk en/of inkomen
- In verschillende brieven van de minister van OCW wordt in dit verband ook gesproken over **verbreding van de RMC-functie**, in het bijzonder ten aanzien van doelgroep vso/pro alsmede ten aanzien van de opdracht: naast toeleiding naar onderwijs, ook toeleiding naar werk (op grond van de analyse dat een deel van deze jongeren meer op hun plek is in een werkomgeving).
- In de brief van maart 2016 roepen de ministers van OCW en SZW de centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's en de contactgemeenten van de RMC-regio's op om werkafspraken te maken over de **samenwerking tussen Werk & Inkomen en de RMC-functie**, teneinde te komen tot een sluitende aanpak.
- In haar brief van februari 2016 spreekt de minister van OCW zich duidelijk uit over een **prominente rol voor de RMC-functie**: *"Ik vraag RMC om met behulp van alle beschikbare informatie de jongeren te monitoren en de juiste partijen in te schakelen wanneer iemand hulp nodig heeft. Het ligt daarbij voor de hand dat de regio, onder coördinatie van RMC, afspraken maakt over begeleiding van deze jongeren. Die begeleiding kan geboden worden door RMC, door andere partijen of beiden."*
- Verder zien we steeds meer aandacht voor het perspectief van kwetsbare jongvolwassenen van 23 tot 27 jaar. Recent onderzoek heeft uitgewezen dat er een grote groep **23-plussers** is zonder werk en of inkomen, zonder startkwalificatie, met onvoldoende perspectief op verbetering van hun situatie.¹² Omdat het RBL/RMC niet beschikt over informatie ten aanzien van jongvolwassenen van 23 jaar en ouder, heeft het kabinet toegezegd de regio's begin 2017 te voorzien van relevante informatie over de positie van 23-plussers in de eigen regio. In tegenstelling tot eerdere berichtgeving gaat deze informatie niet naar het RBL/RMC, maar naar W&I.¹³

¹² Eimers, Keppels & Woude, van der (2016), *Perspectief 23-plus, onderzoek naar de kansen voor 23-plussers*, Nijmegen.

¹³ Dit zou te maken hebben met privacy wetgeving; de Participatiewet maakt het mogelijk om deze data te verschaffen; door de data aan W&I te verstrekken is er geen wetswijziging nodig.

5. VERVOLG: KANSEN & RISICO'S

Op basis van de evaluatie en de omgevingsanalyse, welke risico's én kansen zien we dan voor een sluitende aanpak kwetsbare jongeren op korte en lange termijn?

Risico's

- Een valkuil is dat JOW!, wanneer partijen hun verantwoordelijkheid niet nemen, en hierop niet aanspreekbaar zijn, de verantwoordelijkheid van partijen overneemt. Dit is op grond van het belang van de jongeren goed te begrijpen en verdedigbaar; wel kan het maken dat er verschillende begeleidingstrajecten naast elkaar gaan lopen wat tot de nodige ruis kan leiden.
- JOW! maakt het leven van verschillende partijen een stuk gemakkelijker; zoals voor de scholen en W&I in het kader van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. De vraag is of dit model recht doet aan de verantwoordelijkheden van scholen en W&I. In andere regio's zien we scholen en W&I wel direct zaken met elkaar doen.
- Voor de verbreding van de RMC-functie heeft het kabinet geen extra budget beschikbaar gesteld; RBL/RMC kampt met capaciteitsproblemen. Dat vormt een risico voor de beoogde verdere verbreding van de doelgroep en doelstelling van JOW!.
- De verschillende lokale keuzes in het kader van de decentralisaties maken het er niet gemakkelijker op om tot een integrale en gezamenlijke aanpak te komen.

Kansen

- Op grond van de interviews lijkt er een zekere consensus te bestaan ten aanzien van het belang van de functie van monitoring, waarbij betrokkenen tevens van mening zijn dat het aanspreken van partijen op hun verantwoordelijkheid een wezenlijk aspect van monitoring is.
- Op grond van de interviews lijkt er een zekere consensus te bestaan ten aanzien van het belang van een (meer) outreachende benadering; grote vraag is wel wie de extra capaciteit die hiervoor nodig is gaat betalen.
- Ferm Werk spreekt duidelijk uit alle jongeren die ondersteuning nodig hebben bij het vinden en/of behouden van werk te willen helpen.
- In de interviews spraken vertegenwoordigers vanuit Stichtse Vecht uit graag betrokken te worden bij de vervolgesprekken over de totstandkoming van een gezamenlijke sluitende aanpak.
- Toenemende aandacht vanuit het kabinet voor een sluitende aanpak kwetsbare jongeren.
- In den lande zien we een beweging (terug) naar een integrale toegang en ondersteuning van (kwetsbare) jongeren: meer/nauwe samenwerking tussen de verschillende domeinen binnen gemeenten (onderwijs, werk & inkomen, zorg, e.a.) en tussen de diverse betrokken partijen (bijvoorbeeld de samenwerking tussen gemeenten en scholen).

6.1 NAAR EEN GEZAMENLIJKE OPDRACHT EN AANPAK

Alhoewel er verbeteringen zichtbaar zijn in de ondersteuning van deze kwetsbare jongeren is er nog zeker geen sprake van een sluitende aanpak. Het eerste jaar JOW! maakt duidelijk dat de functie zoals JOW! die nu vervult hard nodig is. Tegelijkertijd is ook duidelijk geworden dat de manier waarop JOW! ingestoken is verre van ideaal is. De belangrijkste lesson learned is dat een sluitende aanpak alleen te realiseren is wanneer de partijen rondom de jongeren daadwerkelijk gezamenlijk optrekken. Dat vraagt om een gezamenlijke visie op doelstellingen en aanpak, en partijen die zich hieraan committeren. Daar ontbreekt het nu aan.

Geadviseerd wordt met bestuurders vanuit de verschillende domeinen (onderwijs, werk & inkomen, participatie en zorg) in gesprek te gaan met als inzet te komen tot een gezamenlijke visie op doelstellingen en aanpak. Dit gesprek zou tot duidelijke besluitvorming moeten leiden (en niet moeten verzanden, zoals eerder gebeurd is). Geadviseerd wordt het gesprek hierover langs de volgende lijn te voeren:

Urgentie

Welke urgentie ervaren we ten aanzien van de jongeren die zonder werk of opleiding zijn? Voelen we die urgentie als het gaat om de jongeren die op straat hangen, en mogelijk overlast veroorzaken of in de criminaliteit belanden? Of vinden we het ook een probleem als de jongeren thuis zitten en verder niemand (behalve wellicht hun ouders) tot last zijn? En waarom vinden we het dan een probleem? Vrezen we op termijn een langdurig beroep op een uitkering, of worden we bijvoorbeeld gedreven door de wens dat alle jongeren, ook deze jongeren, tot ontplooiing komen? Voorzien we vragen vanuit de raad over het meedoen van de jongeren in onze samenleving? Of kijken we vooral naar wat het kabinet hier onlangs over geroepen heeft? Worden we vooral getriggerd (of juist niet) door cijfers over de omvang van de groep kwetsbare jongeren? Of zijn het de casussen zoals in bijlage 3 die ons de urgentie doen voelen? En in hoeverre zijn we dan bereid om daarin te investeren? Wat is onze ambitie/inzet dan? Hoe hoog zetten we in? Geen jongere meer op de bank?

Aanpak - Uitgangspunten

De ervaringen in het eerste jaar van JOW! leren ons over wat kan helpen om deze kwetsbare jongeren meer perspectief te bieden. Deze inzichten, die ook ondersteund worden vanuit recente onderzoeken, kunnen richting geven bij het ontwikkelen van een visie op de gezamenlijke aanpak:

- Het begint met een goede voorbereiding op werk of vervolgonderwijs op school (transitiedenken).
- Het is belangrijk dat scholen vroegtijdig aan de bel trekken wanneer zij verwachten dat er (extra) ondersteuning nodig is voor een succesvolle overgang naar vervolgonderwijs of werk. Dat geeft voldoende tijd om de ondersteuning te organiseren zodat er sprake is van een ononderbroken en begeleide overgang naar vervolgonderwijs of werk (transitiedenken).
- Veel van deze jongeren hebben te maken met vragen en problemen op verschillende leefgebieden. Het is belangrijk de situatie van de jongere in z'n geheel in ogenschouw te nemen, en de ondersteuning op de verschillende leefgebieden op elkaar af te stemmen. Nodig is een integrale (toegang tot) ondersteuning.
- De samenwerking tussen partijen vanuit de verschillende domeinen zal gezocht en geïntensiveerd moeten worden. Dat vraagt ook om partijen die zich niet verschuilen achter hun formele verantwoordelijkheden. Het vraagt van partijen dat men elkaar tegemoet wil komen, en de randen van de eigen taak, opdracht en verantwoordelijkheid wil opzoeken.

- Een outreachende benadering: veel van deze jongeren zijn onvoldoende zelfredzaam, en dat geldt niet zelden ook voor hun ouders. Wanneer we ervan uitgaan dat deze jongeren zelf aankloppen voor hulp, kunnen we vaak nog lang wachten. Willen we bankzitters weer in beweging brengen, is een (werkelijk) outreachende benadering nodig.
- Het systeem zal zich moeten richten naar de nieuwe opdracht; perverse prikkels moeten opgespoord en waar nodig verholpen worden.
- Daar waar jongeren toch uitvallen, is het belangrijk dat deze jongeren snel in beeld zijn om vervolgens te kunnen bepalen wat er nodig is om deze jongeren weer verder te helpen.
- Op grond van de interviews lijkt er consensus te bestaan ten aanzien van het belang van de functie van monitoring, waarbij betrokkenen tevens van mening zijn dat het aanspreken van partijen op hun verantwoordelijkheid een wezenlijk aspect van monitoring is.

Scenario's

De uitwerking van bovenstaande uitgangspunten zal in belangrijke mate afhangen van het gezamenlijke ambitieniveau. Verschillende scenario's zijn denkbaar, zoals:

- Continuering van JOW!, zij het met een breed draagvlak, verdere uitbreiding van de doelgroep, een meer outreachende opdracht, hetgeen onder meer vraagt om uitbreiding van de capaciteit.
- Dichter tegen elkaar aankruipen van bijvoorbeeld de RMC-functie en Werk & Inkomen, zoals nu al gebeurt met het aanschuiven van een RMC-medewerker bij het inloopsprekuren voor jongeren van Ferm Werk.
- Een volledig integrale aanpak in de vorm van een gezamenlijk Jongerenloket.
- ...

In bijlage III hebben we deze en andere scenario's verder uitgewerkt. We beschrijven de voor- en nadelen, alsmede de randvoorwaarden van de verschillende scenario's.

Procesvoorstel

- Bestuurders vanuit de verschillende domeinen te verzoeken een gezamenlijke ambitie te formuleren (incl. SMART doelstellingen), alsmede gezamenlijke uitgangspunten voor een aanpak. *Vraag aan beleidsmedewerkers: hebben bestuurders aanvullend hiervoor nog iets nodig?*
- Bestuurders vanuit de verschillende domeinen te verzoeken een gezamenlijke opdracht te formuleren aan een werkgroep bestaande uit beleidsmedewerkers en uitvoerders vanuit de verschillende domeinen, voor het uitwerken van een of meerdere scenario's voor een sluitende aanpak in deze subregio. Geadviseerd wordt langs de weg van het bespreken van casuïstiek tot uitwerking van deze scenario's te komen.

6.2 ONDERTUSSEN: GEEN GAT LATEN VALLEN

Het procesvoorstel zoals beschreven in de vorige paragraaf zal enige tijd vergen, en zeker niet afgerond zijn voor het einde van het eerste jaar van JOW! per 1 november 2016. Hoe belangrijk dit proces ook is voor een sluitende aanpak op termijn, het mag er niet toe leiden dat jongeren vanuit het vso en pro tijdelijk niet gevolgd worden en niet de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Geadviseerd wordt dan ook subsidie te verstrekken voor continuering van JOW!, met als overweging JOW! op te laten gaan in de reguliere RMC-functie.

In deze bijlage een meer uitgebreide beschrijving van JOW!.

AANLEIDING

Als aanleiding voor JOW! wordt een aantal ontwikkelingen genoemd:

- Gemeenten hebben nieuwe taken/verantwoordelijkheden gekregen in de ondersteuning van kwetsbare jongeren, welke om een aanpak vanuit gemeenten vroegen; in het bijzonder:
  - Participatiewet: met ingang van 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor ondersteuning bij werk van álle jongeren die kunnen werken, onder wie ook de jongeren vanuit het vso, pro en entree;¹⁴
  - Overheveling dagbesteding: gemeenten zijn verantwoordelijk geworden voor het aanbieden van dagbesteding aan jongeren die niet in staat zijn betaald werk te verrichten.
- De afspraken die regionaal gemaakt zijn in het kader van de uitstroom en toeleiding van leerlingen vanuit het vso en pro naar vervolgonderwijs, werk of dagbesteding.¹⁵ Zo is onder meer afgesproken dat:
  - Scholen en gemeenten hebben vroegtijdig, in het laatste schooljaar, contact over het uitstroomperspectief en de ondersteuningsbehoefte;
  - Iedere gemeente heeft een contactpersoon(en/of loket) aangewezen die/dat voor de scholen fungeert als eerste aanspreekpunt.
- Er is een aantal jongeren in de regio dat niet meedoet in de samenleving: zij hebben geen werk, volgen geen opleiding, hebben veelal geen startkwalificatie. Een deel hangt rond op straat, veroorzaakt overlast. Zorgen leven er omtrent hun toekomstperspectief. Een deel is geholpen met een klein duwtje in de rug, een deel heeft meer en/of iets anders nodig dan het bestaande aanbod om hun perspectief te verbeteren.

---

¹⁴ Met ingang van 2015 is de Wajong alleen nog toegankelijk voor die jonggehandicapten die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn.

¹⁵ Zie het gelijknamige convenant (ten aanzien van uitstroom werk en dagbesteding) en de samenwerkingsovereenkomst (ten aanzien van uitstroom naar vervolgonderwijs).

PROBLEEM(ANALYSE)

Binnen de pro of vso school wordt samen met de leerling en zijn of haar ouders vastgesteld wat een realistisch perspectief is passend bij de kwaliteiten en beperkingen van de leerling, en worden leerlingen hierop zo goed als mogelijk voorbereid. Met onder meer gemeenten en mbo-instellingen wordt de samenwerking gezocht om tot een soepele overgang naar vervolgonderwijs of werk te komen. Vaak is de inzet van voorzieningen nodig; leerlingen vanuit het vso en pro hebben in meer of mindere mate ondersteuning nodig bij het vinden én behouden van een vervolgopleiding of werk (werk in de brede zin des woords).

Dit is het ideale plaatje; de praktijk is echter weerbarstig. Stages blijken uiteindelijk niet te resulteren in een werkplek, scholen en gemeenten weten elkaar nog lang niet altijd te vinden, jongeren vallen in het vervolgonderwijs uit, de aanvraag voor een dagbesteding loopt stuk op het vervoer, de jongeren raken na een jaar hun baan kwijt, etc. Veel scholen volgen hun leerlingen nog enige tijd na het verlaten van school; deze nazorg is echter niet dekkend (een deel van de leerlingen raakt snel uit beeld) en vaak niet afdoende (er is meer nodig dan scholen in deze fase nog kunnen bieden). Met als gevolg dat een deel van deze jongeren niet de ondersteuning krijgt die ze nodig heeft, en al bij het verlaten van school dan wel na verloop van tijd op de spreekwoordelijke bank beland. Hoe langer de jongeren langs de kant staan, hoe slechter vaak het toekomstperspectief. Ook kunnen de nodige problemen ontstaan: onhoudbare situaties thuis, jongeren die op straat belanden en overlast veroorzaken of in de criminaliteit belanden. Maar ook het tegenovergestelde gebeurt: jongeren die volledig geïsoleerd raken.

De groep jongeren naar wie de zorgen uitgaan is groter dan de groep vso en pro leerlingen. Het kan ook gaan om jongeren aan de onderkant van het vmbo, die niet door (kunnen) stromen naar het mbo. Of om entree jongeren, die niet naar niveau 2 kunnen doorstromen en op zoek moeten naar werk.¹⁶ Maar ook om jongeren met beperkingen binnen het mbo, hbo of wo, die er ten dele nog wel in slagen hun opleiding af te ronden maar er zonder hulp niet in slagen werk te vinden. En/of te behouden.

In de interviews zijn verschillende verklaringen aangedragen waarom een deel van deze jongeren niet de ondersteuning krijgt die nodig is, met als gevolg dat ze niet meedoen, thuis op de bank zitten of op straat hangen. Verschillende factoren lijken een rol te spelen:

- De jongeren doen zelf geen beroep op ondersteuning doen, omdat...
  - ze zelf geen probleem ervaren, ze het wel prima vinden, bijvoorbeeld omdat ze nog thuis bij ouders wonen of samenwonen; soms werken ze zwart of hebben (af en toe) een klein baantje. Vanuit JOW! wordt benadrukt dat ouders vaak een belangrijke rol spelen bij het in stand houden van deze situatie; en aan de andere kant zijn het vaak de ouders die uiteindelijk aan de bel trekken omdat ze de situatie zat zijn/radeloos zijn.
  - ze (en ouders) niet weten dat ze ondersteuning kunnen krijgen; een deel van deze jongeren heeft geen idee van de ondersteuningsmogelijkheden; en/of worden hier door betrokken instanties/professionals niet op gewezen;
  - ze denken geen recht te hebben op ondersteuning; zo hebben de jongeren en hun (sociale én professionele) omgeving soms (ten onrechte) de overtuiging dat zij geen recht hebben op een uitkering, op grond waarvan zij zich niet melden bij Ferm Werk of dienst W&I;
  - ze geen idee hebben waar ze zich zouden moeten melden voor ondersteuning; of ze het moeilijk vinden om hulp te vragen;

---

¹⁶ De entree-opleidingen binnen het mbo zijn in de plaats gekomen voor de mbo niveau 1 en AKA opleidingen. Insteek is dat jongeren via deze entree opleiding door kunnen stromen naar niveau 2. Niveau 2 is echter niet drempelloos. Zij die niet door kunnen stromen naar niveau stromen uit naar arbeid.

- Veel van deze jongeren die zich niet zelf melden, worden ook niet actief benaderd met een aanbod voor ondersteuning, omdat...
  - Instanties in beperkte mate outreachend werken;
    - sociale teams zijn afhankelijk van signalen uit de buurt en geven tevens aan onvoldoende capaciteit te hebben om echt outreachend te werken;
    - Ferm Werk flyert, maar geeft tevens aan dat zij niet de opdracht heeft en daarmee ook de capaciteit niet heeft om outreachend te werken;
  - In veel van het huidige beleid uitgegaan wordt van een grote mate van zelfredzaamheid van burgers; waar echter veel kwetsbare jongeren onvoldoende over beschikken.
- Jongeren die wel een aanbod voor ondersteuning krijgen, pakken die handschoen lang niet altijd op. Zij zijn hier ook niet altijd toe verplicht; een wettelijk kader ontbreekt dan.
- Wanneer jongeren wel een beroep op ondersteuning doen, lopen ze (en hun ouders) soms vast in de voor hen ingewikkelde procedures, of er komt geen goede samenwerking met professionals tot stand. Ook de samenwerking tussen de verschillende professionals die bij een jongere betrokken zijn laat nogal eens te wensen over.
- Ook is er, aldus sommigen, voor een deel van deze kwetsbare jongeren geen passend aanbod aan ondersteuning. Zo is een deel van deze jongeren niet op hun plek in het schoolse systeem (of worden daar niet toegelaten), zij hebben een alternatieve opleidingsroute naar werk nodig, met een ander pedagogisch klimaat. Dit aanbod is er volgens JOW! nog onvoldoende in deze regio.
- Soms is passende ondersteuning wel mogelijk, maar krijgen de jongeren deze ondersteuning niet omdat zij volgens het gemeentelijk beleid daar geen recht op hebben, bijvoorbeeld omdat de jongeren geen recht op een uitkering hebben of geen indicatie banenafpraak hebben.
- Soms laten instanties 'gewoon' steken vallen: ze bieden niet de ondersteuning die ze wel zouden moeten bieden. En worden hier niet op aangesproken, of zijn hier slecht op aanspreekbaar.

In de context van JOW! is het volgende verder ook zeer relevant, waardoor jongeren nogal eens tussen wal en schip belanden:

- Veel instanties hebben de handen nog vol aan het vorm en inhoud geven aan hun nieuwe taken in het kader van de decentralisaties; de focus ligt daarmee nog erg op de uitvoering van de eigen taak; nog weinig ruimte voor integrale, domeinoverstijgende blik/aanpak.
- Daar waar er wel ruimte ontstaat is men vaak nog erg zoekende; men heeft nog onvoldoende inzicht en doorzicht in het veld, weet de weg nog niet of onvoldoende te vinden.

DOELGROEP

In het projectplan is voorzien in een gefaseerde verbreding van de doelgroep van JOW! / RMC-functie.

Eerste jaar: uitstroom vso en pro

JOW heeft zich in het eerste jaar gericht op de uitstroom vanuit het vso en pro. Jaarlijks verlaten circa 55 jongeren vanuit deze RMC-subregio het vso of pro¹⁷. Momenteel wordt een begin gemaakt met het oppakken van pro en vso leerlingen die eerder uitstroomden, en nu zonder werk of opleiding zijn en mogelijk thuis op de bank zitten.

Op termijn: alle kwetsbare jongeren 16-27 jaar

De ambitie is om uiteindelijk alle kwetsbare jongeren van 16 tot 27 jaar te monitoren en waar nodig weer perspectief te bieden. In het projectplan wordt 'kwetsbaar' gedefinieerd als: 'geen startkwalificatie' en 'ondersteuning nodig hebben'.¹⁸ Onbekend is hoe groot deze totale doelgroep in deze regio is. Wel is bekend hoeveel jongeren van 18-23 jaar geen opleiding volgen, geen startkwalificatie hebben en geen of weinig inkomen uit werk hebben (< 300 euro), en ook geen uitkering. In deze subregio gaat het in totaal om circa 240 jongeren. Wanneer ook de jongeren met een uitkering in ogenschouw genomen worden, is de groep beduidend groter. Datzelfde geldt wanneer jongeren meegeteld zouden worden die meer dan 300 euro per maand verdienen, maar minder dan bijvoorbeeld 700 euro per maand. Zie onderstaande figuur.

Vsv naar gemeente en prioriteit
Bron: IB (SUWI)-lijst april 2016

±

	1	2	3	4	5	Totaal
DRV	39	15	88	16	30	188
SV	64	30	143	40	50	327
Woerden	51	23	90	28	48	240
Montfoort	8	2	21	6	9	46
Oudewater	8	1	12	5	3	29
Totaal	170	71	354	95	140	830

Legenda:

- Prioriteit 1: geen inkomen of onbekend
- Prioriteit 2: een inkomen lager dan 300 euro per maand
- Prioriteit 3: een inkomen hoger dan 300 euro per maand (waarbij voor RMC de precieze hoogte van het inkomen zichtbaar is).
- Prioriteit 4: een uitkering, met uitzondering van Wajong
- Prioriteit 5: Wajong-uitkering

Cijfers over de jongvolwassenen van 23-27 jaar ontbreken nog. Het kabinet heeft toegezegd begin 2017 per regio cijfers te verschaffen over deze doelgroep.¹⁹ Verder wordt momenteel door KBA een verkenning uitgevoerd naar de kenmerken en achtergronden van de 23-plussers in de RMC-Regio Utrecht. Ook dit kan nuttige informatie opleveren.

¹⁷ Dit is exclusief uitstroom leerlingen vanuit gemeente Stichtse Vecht.

¹⁸ In de interviews wordt desgevraagd benadrukt dat ook jongeren mét een startkwalificatie kwetsbaar kunnen zijn. Recent onderzoek bevestigt dit. Denk bijvoorbeeld aan jongeren die binnen het vso een havo-diploma behaald hebben, maar die stranden in het hbo. Of jongeren met psychische kwetsbaarheden binnen het wetenschappelijk onderwijs. Binnen JOW! leeft de wens ook deze jongeren op termijn te monitoren en waar nodig te ondersteunen.

¹⁹ Cijfers die beschikbaar gesteld worden aan Werk & Inkomen.

Uitbreiding RMC-functie

De doelgroep van JOW! betekent op de volgende wijze een uitbreiding van de doelgroep van de reguliere RBL/RMC-functie:

- Doelgroep pro en vso;
- Doelgroep entree met uitstroomprofiel arbeid;
- 23 tot 27-jarigen (23-plus); niet alleen de jongeren die dreigen uit te vallen, maar ook de jongeren die al (enige tijd) op de bank zitten.

DOEL

Het doel van JOW! is kwetsbare jongeren perspectief te bieden in de richting van vervolgonderwijs, (aangepast) betaald werk, dagbesteding en/of een zorgtraject. De aanpak van JOW! moet bijdragen aan een sluitende aanpak kwetsbare jongeren, met als beoogd effect dat deze jongeren zoveel als mogelijk meedoen in de samenleving. Simpel gesteld: geen jongere op de bank.

Opdracht eerste jaar: perspectief voor uitstroom vso en pro

JOW! heeft voor het eerste jaar een tweetal doelstellingen mee gekregen:

3. Uitstroom vso en pro in beeld brengen en houden (monitoren); hierover afspraken maken met betrokken partijen; wanneer de jongeren (dreigen) op de bank (te) belanden in gesprek gaan en waar nodig warm overdragen naar instanties die aan zet zijn (onderwijs, werk, dagbesteding, zorg). Volgen wat het resultaat hiervan is en bijsturen waar nodig.
4. Kennis opdoen over relevante regelgeving, voorzieningen, en dergelijke en netwerk opbouwen binnen onderwijs, werk en zorg; komen tot een sociale kaart van de partijen die bij kunnen dragen aan het verbeteren van het perspectief van deze jongeren.

De aanpak staat niet beschreven; veel zit in de hoofden van medewerkers, in het bijzonder bij één medewerker. Dat maakt het kwetsbaar.

De aanpak valt uiteen in twee kernactiviteiten: monitoring en vervolgacties.

Monitoring

- Met de grotere vso en pro scholen uit de RMC-regio Utrecht zijn afspraken gemaakt over het melden van leerlingen die uitstromen.²⁰ Met deze scholen is afgesproken dat zij leerlingen bij JOW! voordragen, (alleen) wanneer zij zorgen hebben over het perspectief van de leerling na het verlaten van school. Hiervoor is een overdrachtsformulier beschikbaar. In de meeste gevallen wordt de informatie echter telefonisch overgedragen. Leerlingen worden al gedurende het laatste schooljaar besproken, maar ook in de nodige gevallen pas aan het einde van het schooljaar.
- Veel voorkomende casussen zijn bijvoorbeeld:
  - Aan het einde van de stage blijkt de werkgever toch niet bereid een dienstverband aan te bieden en moet er alsnog een andere werkplek gevonden worden;
  - Het organiseren van een passende plek binnen de dagbesteding komt niet rond; problemen rond afgifte indicatie, kwesties rond vervoer, etc..
- Het aantal vso en pro scholen waar jongeren uit deze subregio hun onderwijs volgen, is aanzienlijk, wel 33. Een aantal scholen is ook buiten de (sub)regio gelegen. Met deze scholen zijn geen afspraken over het melden van leerlingen. Om ook de leerlingen te kunnen volgen die vanuit deze scholen uitstromen, maakt gebruik JOW! gebruik van de zogenoemde potentiële uitstroomlijst. Op deze lijst, die JOW! vanuit de RMC-data produceert, staan alle jongeren uit de subregio vermeld die op een vso of pro school hun onderwijs volgen en die in dat schooljaar 18 jaar worden. Deze lijst biedt JOW! tevens een extra mogelijkheid om de jongeren die uitstromen vanuit de convenant scholen te monitoren.
- Momenteel worden binnen JOW! voorbereidingen getroffen voor het volgen en oppakken van oud-vso en oud-pro leerlingen (<23 jaar) die zonder ('serieus') werk of opleiding zijn. Dit gebeurt op basis van de Suwi-lijsten; eerst wordt bepaald welke jongeren op deze lijst de status hebben van prioriteit 1 (status onbekend, geen werk of opleiding) of prioriteit 2 (een klein baantje, inkomsten minder dan 300 euro per maand); vervolgens wordt ten aanzien van deze selectie bepaald welke jongeren een vso of pro achtergrond hebben. Deze jongeren worden dan benaderd. Hoe deze jongeren benaderd zullen worden, dat is momenteel nog onderwerp van gesprek. De wens gaat uit naar een outreachende aanpak: op huisbezoek, ouders en hulpverleners betrekken, mogelijk meegaan met de jongeren naar gesprekken met instanties, etc. Duidelijk is in ieder geval dat weinig effect te verwachten valt als deze jongeren alleen benaderd worden middels het versturen van een brief met daarin een uitnodiging voor een gesprek.
- Vanwege de focus op uitstroom vso en pro, heeft JOW! tot op heden vooral contact gehad met instanties, voornamelijk scholen en gemeentelijke uitvoeringsorganisaties. Dat gaat veranderen nu ook oud vso en pro leerlingen die thuis op de bank zitten benaderd gaan worden. Daarbij zal veel meer sprake zijn van direct contact met de jongeren zelf en hun ouders.

---

²⁰ Deze afspraken zijn onderdeel van het eerder genoemde convenant en de samenwerkingsovereenkomst.

Vervolgacties

- Ten aanzien van de uitstroom vso en pro volgt JOW! in eerste aanleg het advies van de scholen ten aanzien van gewenste perspectief (richting onderwijs, werk, etc.); de scholen kennen deze jongeren over het algemeen goed. Ten aanzien van de oud vso en pro leerlingen die op de bank zitten, zal JOW! ook veel meer een rol spelen in het bepalen van het gewenste perspectief. Bepaling van het gewenste perspectief vindt plaats op basis van gesprekken met de jongeren en waar nodig middels testen. Verder wordt ook in het systeem gekeken wat er reeds bekend is over de achtergrond van de jongere. Ook kan op basis van deze informatie, nog contact gezocht worden met een voorgaande school.
- JOW! stelt vervolgens vast wat er nodig is om deze jongeren weer perspectief te bieden, en welke partij aan zet is, in staat is om de jongere verder te helpen.
- Grosso modo bestaan de activiteiten van JOW! vervolgens uit:
  - Adviseren over welke stappen de jongeren/ouders/scholen zelf kunnen zetten;
  - Toeleiden van de jongere naar de partij die aan zet is, in staat is de jongere verder te helpen. Dit kan inhouden: het lijntje leggen, vooroverleg met de betreffende instantie, meegaan met de jongere naar het eerste gesprek, e.d. Wanneer bijvoorbeeld een partij als Ferm Werk met de jongere aan de slag gaat, is dat voor JOW! in principe het moment om weer een stap terug te doen, en zich te beperken tot de monitoring.
  - In geval van vastgelopen situaties probeert JOW! een doorbraak te realiseren. Dit kan inhouden: overleg met de betreffende instantie, aanspreken op hun verantwoordelijkheid, zoeken naar oplossingen, inschakelen van andere partijen, etc. JOW! zet pas weer een stap terug als de verantwoordelijke partij het echt opgepakt en opgelost heeft.

Werkzame bestanddelen

Belangrijke werkzame bestanddelen in de aanpak van JOW!, aldus JOW! zelf, zijn:

- Het begint met de intentie: niet loslaten totdat het opgepakt/opgelost is.
- Onze opdracht laat het toe te doen wat nodig is, we zijn daarin niet begrensd zoals veel andere organisaties dat wel zijn.
- Respect voor de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van collega professionals in combinatie met een zekere mate van professioneel wantrouwen: *“De toezegging van een partij dat de financiering van vervoer geregeld gaat worden is voor mij nog geen reden om los te laten; ik wil de brief zien die aan de jongere/ouders verstuurd is waarin staat dat het vervoer geregeld is.”*
- Overzicht en doorzicht in het veld; weten wat er aan aanbod is. Ook hierbij geldt: dit overzicht/doorzicht staat niet op papier, zit in de hoofden van de betrokken medewerker(s).
- Groot netwerk: korte lijnen met een groot aantal betrokken partijen.
- Ook richting jongeren en ouders stelt JOW! zich vrij stevig op. *“Geen hulpverlenersmentaliteit.”* Op grond van het wettelijk kader vanuit de reguliere taken heeft het RBL/RMC ook een zeker gezag richting jongeren/ouders.
- Kennis van de mogelijke beren op de weg (waar loopt het vaak op vast in bepaalde processen/procedures, wat zijn van die typische grensgebieden waar jongeren gemakkelijk tussen wal en schip belanden); dat stelt JOW! in staat te anticiperen.

Een belangrijk werkzaam bestanddeel voor de vervolgstap (oud leerlingen vso en pro die op de bank zitten benaderen) is:

- RMC beschikt als enige partij over de noodzakelijke informatie over de positie van alle jongeren tot 23 jaar;²¹ JOW! is niet afhankelijk van signalen vanuit de omgeving van de jongeren zelf. Ook stelt deze informatie JOW! in staat te monitoren wat het resultaat is van de inzet van verantwoordelijke partijen.

---

²¹ Eén uitzondering: jongeren vanuit vso en pro < 18 jaar die uitstromen richting werk; zij zijn niet meer leerplichtig; JOW! is afhankelijk van scholen voor informatie over deze jongeren.

Welke issues speelden er in de casussen waar JOW! in het eerste jaar betrokken bij geweest is?

De zijn onder te verdelen naar:

1. Issues rondom toeleiding naar (aangepast) betaald werk;
2. Issues rondom toeleiding naar dagbesteding;
3. Issues rondom toeleiding naar onderwijs en zorg.

De eerste twee categorieën kwamen het meest vaak voor.

In deze bijlage presenteren we voor elk van deze drie categorieën een tweetal casussen, om meer beeld en gevoel te geven bij de betrokkenheid van JOW! Soms vraagt het een flinke inzet vanuit JOW!, soms volstaat een klein duwtje.

ISSUES RONDOM TOELEIDING NAAR (AANGEPAST) BETAALD WERK

Casus Michiel

Achtergrond jongere

Michiel (bijna 18 jaar) zit op een VSO-school voor ernstige spraak/taalmoeilijkheden (cluster 2).

De (achterliggende) vraag en acties JOW!

JOW! krijgt een doorgestuurd mail van W&I (de school had eerst W&I gemaaild) met de vraag om hulp bij het vinden van een stageplek voor Michiel. Michiel heeft dan inmiddels bij drie verschillende stagebedrijven gewerkt, maar steeds bleek dat zijn basisvaardigheden om te kunnen werken onvoldoende zijn. Michiel kan, aldus de school, opdrachten niet onthouden, vraagt geen hulp, is onnauwkeurig, werkt heel traag en kan niet rekenen. Later blijkt overigens dat Michiel inmiddels al een nieuwe stageplek heeft. JOW! koppelt aan W&I terug of de huidige stageplek kan leiden tot regulier werk en of er loonwaardebepaling kan plaatsvinden. Zo heeft de VSO-school (en Michiel) het ook voor ogen.

Voortgang en slot

Tegelijkertijd schakelt JOW! het jeugdteam in om zowel Michiel als zijn moeder te ondersteunen. Kort hierna wordt echter duidelijk dat de stageplek geen betaalde baan wordt (ook niet met loonkostensubsidie). JOW! overlegt nu met W&I over de mogelijkheden voor een uitkering, in combinatie met werk/reïntegratietraject.

Even ligt het stil. Enige tijd later heeft het jeugdteam contact met Michiel en moeder. Duidelijk wordt nogmaals dat Michiels stage beëindigd is. JOW! adviseert het jeugdteam om Michiel te begeleiden bij het aanvragen van een uitkering bij W&I. Proactief werk van W&I leidt er vervolgens toe dat Michiel in een traject zit om arbeidsritme op te pakken om aansluitend een garantiebaan te kunnen krijgen. JOW! houdt vinger aan de pols door op gezette tijden bij W&I te informeren over hoe het gaat met Michiel.

Evaluatie

In de eerste plaats was het vooral onduidelijk wie de school kan benaderen voor overdracht/hulp Michiel. JOW! coördineert en zet lijnen uit om binnen gestelde termijnen antwoorden te hebben. Door bewaking van het proces bleef deze casus in beweging en is er binnen redelijke tijd een bestemming gevonden. Bij deze casus speelde vooral de onwetendheid van verschillende betrokkenen van wat mogelijk was en wie wanneer wat moest doen.

Casus Sandra

Achtergrond jongere

Sandra (19 jaar) zit op een Entree opleiding, en komt van het praktijkonderwijs.

De (achterliggende) vraag en acties JOW!

JOW! wordt door het jeugdteam benaderd over Sandra. De Entree opleiding heeft het jeugdteam gevraagd om hulp bij het vergoed krijgen van de kosten van het persoonlijkheidsonderzoek dat Sandra nodig heeft. Dit onderzoek is, aldus de school, nodig voor het verder begeleiden van Sandra op school. Sandra's probleem is dat zij geen stageplaats kan behouden, en de school wil weten waardoor dit komt. Het wordt een financieel vraagstuk: de Entree opleiding kan, als zij wil, om (extern) onderzoek vragen om uit te zoeken wat Sandra nodig heeft om een diploma te halen. Echter de school geeft aan ouders dit moeten betalen en dat dat ten koste gaat van het eigen risico (zorgverzekering). Ouders geven vervolgens aan het onderzoek niet te willen aanvragen omdat ze het eigen risico te veel vinden. De volgende afwegingen worden door JOW! nagelopen: betaling vanuit bijzondere bijstand of WMO, onderzoek door W&I (en uitvoeren door UWV, betaald door W&I).

Voortgang en slot

Bij JOW! wordt dan duidelijk dat de WMO de kosten voor het onderzoek niet gaat betalen en dat W&I geen bijzondere bijstand hiervoor gaat verlenen. Het jeugdteam krijgt voor elkaar dat een begeleider van Abrona wordt ingezet om Sandra verder te ondersteunen (kosteloos). De jobhunter voor Pro/VSO/Entree gaat met Sandra kijken voor een geschikte stageplaats, die ook wordt gevonden. Helaas mislukt de stage (om diverse redenen) en wordt Sandra uitgeschreven door de school. Sandra wordt door JOW! geadviseerd zich te melden bij W&I voor een uitkering, arbeidsritme op te doen in 'de hal' van W&I. Als het haar lukt om een geschikte (garantie)baan te vinden, is er zelfs nog zicht op een nieuwe opleiding.

Evaluatie

In deze casus is al heel veel gedaan door verschillende partijen die betrokken zijn. Echter de hulp zit vast omdat er overal "nee" tegen gezegd wordt en school ook niet verder kan. De rol van JOW! was klein maar hielp om de vastgelopen zaak weer in beweging te krijgen. Dit door de verschillende partijen in contact te brengen en samen een gezamenlijk voorstel te doen (wat niet geheel de wens was van school en jongere), maar wel een reële mogelijkheid bood met nog steeds kans op een diploma van school. Alleen dan in een later stadium.

ISSUES RONDON TOELEIDING NAAR DAGBESTEDING

Casus Rachid

Achtergrond jongere

Rachid (18 jaar) zit op Intermetzo onderwijs, een VSO-school voor complexe ontwikkel- en gedragsproblemen.

De (achterliggende) vraag en acties JOW!

Rachid komt bij JOW! binnen via de RMC. Er is vervolgens telefonisch contact tussen JOW! en de jobcoach van Intermetzo. Deze jobcoach is verantwoordelijk voor uitstroom richting arbeid. Uit dit gesprek blijken verschillende dingen:

- Rachid zal waarschijnlijk een heel lage loonwaarde krijgen;
- Hij heeft hoogstwaarschijnlijk geen recht op Wajong of WLZ ;
- Kent JOW! de mogelijkheden voor beschermt werk?
- WMO is nog niet in beeld.

Navraag door JOW! leert dat beschutte werkplekken er nauwelijks zijn binnen de gemeente. JOW! neemt contact op met WMO, waarna blijkt dat Rachid een indicatie Ciz heeft waardoor hij makkelijker voor een WMO-beschikking in aanmerking komt. JOW! adviseert de vader van Rachid om ook WLZ aan te vragen, omdat dit een voorliggende voorziening is.

Voortgang en slot

Later in het traject komt school terug met het gegeven dat Rachid eerder succesvol stage heeft gelopen op een basisschool, en of hij daar zou kunnen gaan werken (beschut werk/dagbesteding)? De WMO is bereid om hiervoor een tijdelijke beschikking af te geven, in afwachting van uitkomst WLZ.

Evaluatie

Bij binnenkomst bij JOW! van deze casus, leek het een moeilijke. Dit met name omdat de inschatting van de jobcoach was dat deze jongere echt niet zou kunnen werken en er van garantiebannen vrijwel geen sprake meer is.

JOW! heeft in deze zaak vier acties samengebracht die naar resultaat geleid hebben:

- Het vinden van een geschikte plaats door school;
- het duidelijk krijgen van Ciz indicatie door WMO;
- het overtuigen door W&I van de jongere om het "werk" te accepteren;
- het duidelijk maken aan vader door JOW! een aanvraag voor WLZ te doen.

Casus Walter

Achtergrond jongere

Walter (man, 18 jaar) zit in de laatste fase van het praktijkonderwijs, en zal binnenkort de school verlaten.

Zowel Walter zelf, als zijn ouders, kunnen als kwetsbaar worden omschreven: Walter heeft een verleden bij Leerplicht, lijkt niet in staat om betaald werk te verrichten, heeft één op één begeleiding nodig en kan opdrachten niet onthouden. Zijn ouders zitten in de schuldhulpverlening en binnen het gezin heerst wantrouwen richting 'instanties', waaronder de gemeente. Dit bemoeilijkt de samenwerking tussen betrokken partijen (ouders/jongere/school/gemeente). Concreet voorbeeld hiervan is dat het niet lukt om de Aanvraag Beoordeling Arbeidsvermogen (ABA) voor het UWV ingevuld te krijgen.

Walter liep, met hulp van de school, stage bij een timmerwerkplaats, welke is ondergebracht bij Reinaerde (dagbesteding). Voor de bekostiging hiervan is, wanneer Walter wordt uitgeschreven door de school, een beschikking van de WMO nodig. Op dit moment zijn de betrokken partijen: sociaal team, school, Reinaerde en de jongere/ouders.

De (achterliggende) vraag en acties JOW!

Het sociaal team heeft JOW! benaderd omdat zij vastliepen met Walter en of JOW! voor beweging kan zorgen. Oftewel, hoe er een goede samenwerking tot stand gebracht kan worden tussen Walter, zijn ouders en betrokken professionals (o.a. UWV, WMO).

In de procesgang wordt JOW! de spin in het web en treedt op als regisseur. Reinaerde heeft aan de JOW! een mail gestuurd waarin de situatie van Walter kenbaar is gemaakt. Tevens ontvangt JOW! een overdrachtsformulier van de school, met aanvullende informatie over Walter. Tegelijkertijd heeft JOW! contact met een jongerenwerker vanuit TIMON (jeugdhulporganisatie).

Voortgang en slot

Op het moment dat het sociaal team alles klaar heeft liggen, en een WMO-beschikking rond is, komen Walter en zijn ouders niet opdagen tijdens een overleg. Omdat dit zorgelijk is (ouders willen geen bemoeienis) adviseert JOW! de jongerenwerker op huisbezoek te gaan vanwege het 'onverwachte' effect ervan. Uiteindelijk gaat dit niet door omdat de jongerenwerker toch nog contact krijgt met Walter. Op dat moment is dit enige ondersteuning voor hem. JOW! blijft op de

achtergrond op de hoogte van de ontwikkelingen en begeleidt op haar beurt de jongerenwerker: welke stappen kan hij zetten om Walter binnen Reinaerde te houden?

Uiteindelijk lukt het de jongerenwerker en JOW! om met Walter het ABA-formulier in te vullen met als gevolg dat hij geregistreerd staat in het doelgroepenregister (de Wajong wordt afgewezen). Het voorstel vanuit JOW!/Reinaerde is om Walter nog een jaar (dus na schooluitschrijving) op de dagbestedingsplek van Reinaerde te houden. Dit is ook de wens van Walter.

Hierna neemt JOW! contact op met W&I en WMO over hoe verder met het financiële deel. Geadviseerd wordt om te beginnen met W&I, omdat de ondersteuningsvraag zich nu richt op participatie c.q. inkomen. Vervolgens dient afgewogen te worden wie/welke gemeentelijke afdelingen verder betrokken zijn.

De laatste stand van zaken is dat er voor Walter een bijstandsuitkering is toegekend en dat hij 3 dagen/6 dagdelen dagbesteding heeft.

Evaluatie

Wat in deze casus goed gewerkt heeft is dat JOW! Walter niet heeft losgelaten. Met in het achterhoofd steeds de gedachte: wat is er voor de korte en langere termijn nodig om deze jongen perspectief te bieden? Duwen en trekken vanuit allerlei kanten heeft er toe geleid dat hij niet thuis op de bank zit, maar met een (kleine) uitkering in dagbesteding zit. De rol van JOW! was dan ook die van regisseur: partijen benaderen over hoe verder, wat werkt voor Walter, wie is er aan zet etc. In dit geval is samenwerking met W&I gestimuleerd, om hen een grotere rol te geven. Omdat in eerste instantie het sociaal team vastliep met Walter, werd JOW! benaderd om vanuit haar formele (wettelijke) Leerplichtrol op te treden. Ook de betrokken jongerenwerker werd hierdoor gesteund.

ISSUES RNDOM TOELEIDING NAAR ONDERWIJS/ZORG

Casus Samantha

Achtergrond jongere

Samantha (18 jaar) zit op een VSO-school (zmlk).

De (achterliggende) vraag en acties JOW!

Samantha kan stage lopen op een plek die dichterbij haar woonplaats ligt dan waar de school staat. Probleem is dat het leerlingenvervoer geen aangepast vervoer (taxi) wil toekennen voor deze stageplek. Het leerlingenvervoer is alleen bereid een OV-vergoeding te verstrekken. Maar in de praktijk kan dit niet omdat Samantha niet zelfstandig kan reizen. JOW! neemt contact op met de WMO voor advies. Dit levert een aantal tips op, waarvan de belangrijkste is dat WMO afspraken heeft met de regiotaxi voor het 'WMO-doelgroepenvervoer'. Samantha kan hier formeel echter geen gebruik van maken omdat ze nog ingeschreven staat op school.

Voortgang en slot

Het is JOW!, na veel over en weer communiceren, gelukt om het volgende voor elkaar te krijgen: het leerlingenvervoer hevelt de OV-vergoeding die Samantha krijgt over aan de WMO. De WMO heeft een beschikking afgegeven voor gebruik van de regiotaxi. Samantha heeft zodoende tot eind schooljaar 2015/16 stage kunnen lopen.

Evaluatie

Deze casus is een mooi voorbeeld van resultaat boven regels. Het duidelijk maken aan betrokken partijen dat er een hiaat zit tussen de regels en het belang van het meisje, maakte dat er meegewerkt werd aan een creatieve oplossing.

Casus Rinus

Achtergrond jongere

Rinus (17 jaar) heeft een vmbo-diploma behaald (op een school voor leerlingen met stoornis in autistisch spectrum) en wordt geadviseerd naar de TOP-klas van het REA college te gaan.

De (achterliggende) vraag en acties JOW!

JOW! wordt door het leerlingenvervoer benaderd vanwege de kosten van het vervoer van Rinus van en naar het REA College. Het REA-college is namelijk een MBO-instelling, en daar wordt geen leerlingenvervoer voor toegekend. Leerlingenvervoer vraagt JOW! of er een creatieve oplossing voor dit probleem gevonden kan worden. JOW! is gaan 'onderzoeken' naar de formele status van het REA-college als MBO-opleiding. Tevens heeft JOW! bij het REA-college geïnformeerd naar andere leerlingen uit de RBL-regio over vergoeding van het leerlingenvervoer.

Voortgang en slot

JOW! heeft met diverse partijen gesproken over de (on)mogelijkheden voor vervoer en de verdere kosten die een inschrijving op het REA College met zich meebrengt. Dan blijkt bijvoorbeeld dat jongeren die in een TOP-klas zitten op het REA-college, blijven ingeschreven op de school van herkomst (in dit geval een VSO-school) en dat er vanuit die regeling recht zou zijn op vergoeding van de vervoerskosten. Echter, een gemeente kan zelf beslissen of zij deze kosten wel of niet vergoedt naar een andere vestiging (anders dan de schoolinschrijving), in dit geval dus het REA-college.

Ook met de orthopedagoge van de VSO-school is overlegd. Deze gaf aan dat Rinus niet zelfstandig kan reizen en gebracht/gehaald moet worden. JOW! heeft vervolgens de moeder van Rinus geadviseerd een ondersteuningsplan hiervoor in te dienen. Hierna vond, op initiatief van JOW!, een groot multidisciplinair overleg plaats over deze casus. Met als doel: wat is er nodig om Rinus op school te laten komen. Na de zomer blijkt dat moeder een dergelijk ondersteuningsplan nooit heeft ingediend en dat Rinus gewoon gestart is op het REA-college, en dat ze het vervoer zelf hebben geregeld ('te veel gedoe').

Evaluatie

Het leerlingenvervoer weet JOW! te vinden door eerdere samenwerking. De taak die JOW! hierin had was vooral de voortgang monitoren. School was aan zet met duidelijkheid geven over mogelijkheden financiering vervolgonderwijs. Door de casus 'leerlingenvervoer' heeft JOW! veel inzicht verkregen over onderwijsmogelijkheden op MBO voor jongeren met een beperking, die nadien bruikbaar zijn voor andere kwetsbare jongeren. Ook bleek dat heldere/eenduidige uitleg aan moeder over mogelijkheden en eigen verantwoordelijkheden tot eigen oplossingen geleid heeft.

BIJLAGE III – SCENARIO'S

In deze bijlage werken we verschillende scenario's voor het vervolg verder uit.

	Scenario	Voordelen/Kansen	Nadelen/Risico's	Randvoorwaarden
1	JOW stopt – Rol JOW wordt niet overgenomen. Geen vervolg in welke vorm dan ook.	<ul style="list-style-type: none"> • Geen kosten voor RBL 	<ul style="list-style-type: none"> • Meer pro en vso jongeren belanden na school op de bank • Jongeren doen niet mee in de samenleving • Langdurige inactiviteit, toekomstig beroep op uitkering en zorg • Jongeren op straat veroorzaken overlast, criminaliteit, e.d. 	
2	W&I neemt rol JOW over. Tav <ul style="list-style-type: none"> • uitstroom pro en vso, werkt nauw samen met scholen • 23-27 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen kosten voor RBL • Meer directe samenwerking tussen scholen en W&I, geen tussenschakel • Ook Ferm Werk heeft specifieke expertise tav jongeren (kennen andere W&I ook jongerenconsulenten?) • W&I beschikt als het goed is miv 2017 over data 23-27 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> • W&I beschikt niet over data om zelf bankzitters 23- te lokaliseren; data kunnen ook niet zo vanuit RMC gedeeld worden • Twee uitvoeringsorganisaties W&I in deze regio; betekent op twee plekken een aanpak opzetten, sociale kaart opbouwen, etc. • Dominante focus W&I op werk (i.p.v. integrale blik), verbinding met zorg? • Dominante focus W&I op voorliggende voorzieningen 	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe kan W&I beschikken over data 23-; hier moet dan een oplossing voor komen die voldoet aan privacy wetgeving • Data 23-27 moeten inderdaad vanuit rijk beschikbaar gesteld worden aan W&I • Verruiming opdracht W&I : monitoring/outreaching • Extra capaciteit voor W&I
3	Sociale Teams nemen rol JOW over.	<ul style="list-style-type: none"> • Geen kosten voor RBL • Past bij opdracht sociale teams als integrale toegang 	<ul style="list-style-type: none"> • Sociale teams beschikken niet over data om zelf bankzitters (23- en 23+) te lokaliseren; zijn 	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe kunnen sociale teams beschikken over data 23- en 23+; hier moet dan een

		<ul style="list-style-type: none"> • Er is de nodige overlap in rol en verantwoordelijkheden JOW en sociale teams • Insteek sociale teams: we doen nooit de deur dicht 	<p>afhankelijk van signalen. Data kunnen ook niet zo vanuit RMC gedeeld worden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vijf sociale teams in de regio; betekent op vijf plekken een aanpak opzetten, sociale kaart opbouwen, etc. • Sociale teams zijn nog volop in ontwikkeling, kennen alle wegen nog niet, komen nog niet toe aan outreachende aanpak • Onduidelijk is welke opdracht sociale teams hebben tav outreachende aanpak, en of de capaciteit daarvoor voldoende is • Geen specifieke expertise tav jongeren binnen WW/ST • Hulpverlenersmentaliteit richting jongeren? 	<p>oplossing voor komen die voldoet aan privacy wetgeving</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sociale teams moeten verder zijn in hun ontwikkeling • Extra capaciteit voor sociale teams
4	JOW behoudt rol, wordt reguliere RMC taak. Subscenario's:			
4A	JOW voortzetten op huidige wijze met huidige capaciteit, zonder breed draagvlak.	<ul style="list-style-type: none"> • RMC heeft als enige het totaalbeeld; beschikt over data tav 23- en is niet afhankelijk van signalen • Vruchten plukken van werk eerste jaar (qua ervaring, netwerk, etc.) • Werkzame bestanddelen huidige aanpak • In lijn met landelijke gedachten over verbreding RMC-functie 	<ul style="list-style-type: none"> • Partijen (uitvoerders, directies, bestuurders) kunnen niet aangesproken worden op een gezamenlijke ambitie en aanpak, dat maakt aanpak kwetsbaar • JOW neemt verantwoordelijkheid van andere partijen over 	<ul style="list-style-type: none"> • Voortzetting financiering • Mogelijkheden onderzoeken om aanpak efficiënter te organiseren (Gebeurt reeds met Lean)
4B	JOW voortzetten op huidige wijze, met huidige capaciteit, met breed draagvlak	<p>Zelfde voordelen/kansen als 4A, extra:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Partijen (uitvoerders, directies, bestuurders) kunnen aangesproken worden op een gezamenlijke ambitie en aanpak, dat maakt kans groter dat partijen hun verantwoordelijkheid pakken • In lijn met oproep ministers om als 	<ul style="list-style-type: none"> • Bij geen of weinig extra capaciteit komt men niet of nauwelijks aan verbreding doelgroep en functie (m.n. outreachende functie) toe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gezamenlijk commitment onderwijs, werk en zorg • Voortzetting financiering • Mogelijkheden onderzoeken om aanpak efficiënter te organiseren (Gebeurt reeds met Lean)

		RMC en W&I gezamenlijke werkafspraken te maken		
4C	<p>JOW voortzetten met aanpassingen, met breed draagvlak</p> <p>Aanpassingen o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herijking rol/taak/Verantwoordelijkheid JOW • Verbreding doelgroep en functie <ul style="list-style-type: none"> ◦ Uitstroom pro en vso blijven volgen tot 23 jaar, mogelijk tot 27 jaar ◦ Alle kwetsbare jongeren ◦ Werkelijk outreachende aanpak tav bankzitters 	<p>Zelfde voordelen/kansen als 4B, extra:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leren van de lessen van het eerste jaar • Een krachtiger/meer effectieve aanpak en een groter bereik met verbreding doelgroep/functie moeten resulteren in minder jongeren op de bank 	<ul style="list-style-type: none"> • Vraagt meer capaciteit, en daarmee een grotere investering • Data 23-27 jarigen gaan richting W&I 	<ul style="list-style-type: none"> • Gezamenlijk commitment onderwijs, werk en zorg • Verbreding doelgroep en functie vraagt extra capaciteit en dus een grotere investering • Hoe kan JOW beschikken over data 23+; hier moet dan een oplossing voor komen die voldoet aan privacy wetgeving
4D	<p>JOW voortzetten met aanpassingen, JOW en W&I kruipen dichtertegen elkaar aan</p> <p>(kan gecombineerd worden met scenario 4C, dan ook die voordelen/nadelen/ voorwaarden)</p>	<p>Zelfde voordelen/kansen als 4C, extra:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een zorgvuldige keuze voor toeleiding naar onderwijs of werk biedt deze jongeren meer perspectief; nauwe samenwerking komt de kwaliteit van die keuze ten goede. • RMC heeft het totaalbeeld tav 23-, W&I straks waarschijnlijk tav 23+; • Minder een knip in de begeleiding bij 23 jaar 	<ul style="list-style-type: none"> • Er is één (sub)regionaal RMC, er zijn twee uitvoeringsorganisaties W&I, hoe dat te organiseren 	<ul style="list-style-type: none"> • Regionale aanpak vanuit W&I tav jongeren • Mandatering vanuit de verschillende gemeenten • Alleen haalbaar als de urgentie breed en nadrukkelijk gevoeld wordt
5	<p>Nieuw op te richten Jongerenloket neemt rol JOW over.</p> <p>Volledig integrale ondersteuning jongeren (werk, onderwijs, zorg), bij voorkeur in de vorm van een regionale aanpak</p>	<p>Zelfde voordelen/kansen als 4D, extra:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eén (herkenbare) toegang voor alle jongeren • Grootste kans op een echt integrale ondersteuning van de jongeren • Past bij de landelijke beweging (terug) naar een integrale toegang 	<ul style="list-style-type: none"> • Er is één (sub)regionaal RMC, er zijn twee uitvoeringsorganisaties W&I, er zijn vijf sociale teams, hoe dat te organiseren: flinke reorganisatie dus 	<ul style="list-style-type: none"> • Regionale aanpak vanuit de verschillende domeinen tav jongeren • Mandatering vanuit de verschillende gemeenten • Alleen haalbaar als de urgentie breed en nadrukkelijk gevoeld wordt

		en ondersteuning (kwetsbare) jongeren		wordt
--	--	--	--	-------

Een combinatie van scenario's is ook mogelijk.

Ook denkbaar is dat eerst gekozen wordt voor een laag of gemiddeld ambitieus scenario, met als inzet op termijn voor een hoog ambitieus scenario te gaan.

BIJLAGE IV – GEINTERVIEWDEN

In het kader van de evaluatie JOW! is met verschillende betrokkenen gesproken, zie onderstaand overzicht. Gelet op het korte tijdbestek van het onderzoek is het niet haalbaar gebleken met alle direct betrokkenen te spreken. Inzet is geweest om alle verschillende invalshoeken (RBL, RMC-beleidsmedewerkers, W&I-beleidsmedewerkers en uitvoering, Sociale Teams en scholen) aan het woord te laten komen; dat lijkt gelukt.

Organisatie	Persoon
RBL	
RBL	Olga Gelauff
RBL	Saskia Boldewijn
RBL	Els Jurg
RBL	Mariëtte Hitzert
RBL	Edwin Dubbeldam
Beleidsmedewerkers gemeenten (RMC/W&I/Sociaal Domein)	
Gemeente Ronde Venen	Leonie Bisset Liesbeth Kooistra
Gemeente Woerden/Oudewater	Gerard Kraaijkamp
Gemeente Stichtse Vecht	Ria de Lange Wim 't Hart
Gemeente Montfoort	Ruud van der Blij
Ferm Werk	
	Will Stoof Ronald van Drogenbroek Angela van der Zalm
Sociale Teams (integrale toegang)²²	
Stichting Welzijnsondersteuning Montfoort	Nienke Havinga
Sociaal Team Ronde Venen	Ira Bos en collega's
Sociaal Stadsteam Oudewater	Karin Faber (interview volgt nog)
Onderwijsinstellingen	
Futura College (praktijkonderwijs)	André Dokman Harrie Pieters
Ariane de Ranitz (mytylschool)	Adrie de Mol
De Stip (vso zml)	Suus Goessens
RMC-regio Utrecht	
Gemeente Utrecht, aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt	Onno Blok

²² Graag hadden we ook nog met vertegenwoordigers vanuit WoerdenWijzer gesproken, helaas is dat interview niet tot stand gekomen.